

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt Primvm. Apologetica Caesaris ac Regis Galliae contentio, ex occasione Diplomatis promulgati de Concilio. Auctus Cardinalium numerus. Legati Tridentum praemissi, eisque iniuncta mandata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

quod ritum. Habita solemniter ibi Oratio à Cornelio Musso, Episcopo Bituntino, eiusque à Suavis calumniis vindicatio.

CAPVT PRIMVM.

Apologetica Cæsaris ac Regis Gallie contentio, ex occasione Diplomatis promulgati de Concilio. Auctus Cardinalium numerus.

Legati Tridentum præmissi, eisque iniuncta mandata.

DIPLOMA quo Synodus indicebatur, paria honoris & fiducia sensa promebat de Cæsaris ac Francisci Regis pietate. At Rex suorum Nuntiorum necem viturus, bellum Cæsari palam intulerat, & in Subalpinis, & in Belgij atque Hispaniæ finibus; instigato etiam contra Cæsarem Solimanno per Antonium Polinum Constantinopolim allegatum. Noua ac periculosa iniuria Cæsar offensus exarsit; unde hostium quasi loco sui aduersarij studiosos habebat. Præsertim verò sibi offensioni duxerat illam animi æqualitatem in vtrumque significatam à Pontifice, cui magnam Principes auctoritatem tribuere consueuere, adeoque magnam obligationem illius exercenda, vbi causa magis quam robore pollere se putant. Quemadmodum in eiusmodi rerum conditionibus mos est cunctis hominibus, iurisdictionem extollere, ac vim integram postulare in illis Magistratibus, quos, si viribus præpollerent vel vti legitimos non agnoscerent, vel vti violentos vituperarent.

1542.

2 Conquestus igitur per literas Cæsar cum Pontifice, de Rege Gallie sibi æquato, cum ipse more obsequentis filij Parenti Christianæ familie seruiuerit, eam aduersus Turcam terrâ marique tutatus infinito planè dispendio, labore, ac vitæ periculo; adhibitoque simul omni conatu ad hæresim in Germania suffocandam: cum interea Franciscus Rex instar filij prodigi, dissipatâ portione sibi aduenientis potentia, per ambitionem & inhonestas cupiditates exciuerit, & vel tunc exciret arma Othomannica ad rem Christianam profligandam; & pecuniâ stimulisque Protestantium pertinaciam promoueret; ac postremum, colore quæsito iniuriæ accēptæ in quibusdam ab eo missis non Legatorum sed exploratorum specie, violaret inducias per ipsum Pontificem firmatas, atque in custodia retineret Archiepiscopum, harum rerum minime conscium.

* Vide Belcarium lib. 23. à n. 24. vsque ad 28.

Ggg 3

Hæ

ria
Trid.

1542. Hæ Cæsaris ad Paulum literæ vulgatæ, ex auctoris voluntate, & per exemplaria ad Regem Galliarum delata, ipsum ad prolixiorum acrioremque apologiam compulere. Ac primò quidem per iniam aiebat, Meritò Carolum obsequentis primo loco geniti laudem sibi arrogare, vt qui parentem in carcerem coniecerat, direptis illius ditionibus, nec eum nisi redemptum ingenti pretio dimiserat. Quid illum per iactata in Turcas bella consecutum, nisi stragem perpetuam ac dedecora Christianæ gentis, quibus læsus ac victor hostis irritaretur ad plura occupanda? At verò Franciscum curasse, Pannoniam filio Ioannis Regis, legitimo successori seruandam, quæ postea vel incuriâ vel socordia Austriacorum armorum in Solimanni potestatem deuenerat. Suorum officiorum studio IESU CHRISTI sepulchrum, & augustissimæ Hierosolymæ monumenta integra persistere, alioquin Aulæ Turcicæ iussu demolienda, eademque fuisse Franciscanis restituta. Hic verò summam reuerentiam erga Pontificem sacrumque Collegium profiteri; purgare carcerariam inclusionem Præsulis, affirmando, cum ipse tunc existimaret suos Nuntios adhuc viuere, sperauisse, per eam compensationem inductum iri Cæsarianos, ad eos sibi reddendos. Denique pluribus excusare obiecta cū Solimanno fœdera, & subsidia quæ aduersus Ferdinandum Regem Ioanni collata cum Turcis coniuncto, & per anathema Põtificium à Catholicis seiuncto, submisit. Et quod ad primum spectabat, plurima exempla veteris nouique Testamenti producere, quibus ostenderet, fœdera ciuilia cum infidelibus minimè interdicta: quod verò ad alterum, causam reddere, quòd pro Ioanne ratio staret. Sed vtrumque sapienti libertate refellitur à Beleario, satis gnato, scriptorem in suorum Principum laudes semper profusum eos numquam laudare, quippe qui fidem verbis suis abroget, adeoque, si res subtilius expendatur, vim ipsam significandi. Nec minus sapienter se gessit Ludouicus XIII. dum neutiquam postulauit, vt liber, quamuis typis editus in sua ditione à scriptore sibi subdito, suoque dicatus nomini, semper suorum Maiorum causam suis æmulis anteferreret: adulterinis siquidem ornari gemmis haud iis placet, qui veris abundant.

* Adrianus
lib. 3.

* 7. Augusti,
vt in Actis
Consistor.

Pontifex quòd resurgentes discordias extingueret, primò preces adhibuit, misso statim ad vtrumque Principem Ioanne Politiano. Deinde, vt negotio pondus adderet, duos Legatos designauit, quibus nec eloquentia deerat ad persuadendum, nec auctoritas ad promouendum, nec beneuolentia ad conciliandum. Itaque destinauit in Galliam Sadoletum, * virum non minùs morum quam literarum præstantem.

præstantiâ illustrem, Gallis haud parum addictum, quibuscum illi peculiarem etiam coniunctionem conciliarat Episcopalis Carpentorati Sedes & commoratio. Ad Cæsarem verò Contarenum, ipsi charum ex duplici legatione ibi peractâ: hic rerum ciuiliū, Geographiæ ac Mathematicæ peritiâ Carolum, qui huiusmodi studiis oblectabatur, mirificè alliciebat, vt secum ageret non tamquam cum hospite Legato, sed cum intimo familiari. At ob importunam Contareni mortem Michaël Cardinalis de Sylua Lusitanus illi suffectus est, qui ab Episcopali Sede vulgò Visæus dicebatur, * paulò antè sacrâ Purpurâ insignitus; vir eâ tempestate, ob humanarum literarum, rerumque cognitionem, inter primos habitus.

* 11. Decembris 1541. in Actis Consistor.

5 Hoc in loco Suauis elogium Pontificatus edit, dum satyram in Pontifices molitur. Scribit, eos Legatos à Paulo missos, *ne communis parentis officio deesset, à suis decessoribus semper ostentato*. Amplissimam sanè Principatus Apostolici commendationem hæc pauca verba complectuntur. Quinam paternarum actionum cursus in Christianæ Reipublicæ vtilitatem semper profluxere à Romanis Pontificibus, necesse fuit vt in conspectu non paucorum simplicium, sed vniuersi Christiani generis, & tot sagacissimorum Principum, perpetuò paternum hoc officium ostentauerit. Qui semper clementiam ostentat, tamen crudelem animum gerat, quoties parcat necesse est? Qui semper liberalitatem ostentat, à quot quantisque sordibus oportet abstineat? quot sumptibus, quot donis indulgeat opus est, quamquam intus sibi avaritia dominetur? Si ergo Romani Pontificis & mos & institutio est, charitatem communis parentis ostentare, erit pariter eiusdem mos & institutio, innumera charitatis beneficia Christianis, tamquam filiis, elargiri. Quòd si quis Pontifex auersum ab his animum occultat, eum certe promere non audebit, nisi raro, & vbi speret, perspicacissimis obtutibus innumerabilium lynceorum occultum fore. Vnde perspicue conficitur, plurimum Christianæ Reipublicæ prodesse conseruatam apud se Pontificum auctoritatem, cum in iis conseruetur, quibus vel inuitis necesse sit suam semper operam in commune bonum conferre.

6 Vtinam huiusmodi ostentationi, Principum pro se quisque staderet! Tunc enim verò cum hominum genere præclare ageretur: perinde ac pariter eueniret, si cunctis hominibus consuetudo ac necessitas adforet, vel vt probi essent, vel certè vt probi viderentur. Nec verum narrat, Adrianum secutus, Suauis, dum ait, missum à Pontifice Visæum, tamen parum Cæsari acceptum agnosceret.

riæ
Triet.

1542.
 * Totum
 apparet ex
 Literis Far-
 nesijs Card.
 ad Poggium
 Nuntium in
 Hispania,
 3. Nouem-
 bris 1542.
 & omnes
 hæc Literæ
 ad Poggium
 usque ad an-
 num 1580.
 extant apud
 Barberinos.

sceret. Etenim nihil in ipso Visæo Cæsarem offendebat; sed eius legatio minus illi probata, quòd Visæus inuisus esset Lusitano Regi, qui cum Carolo & sanguine & amicitia arctissime necessebatur. Animus autem illius Regis adeò erat à Visæo auersus, vt delatis ad eum quibusdam literis, ex quibus amicitia inter Cardinalem & Episcopum Bergomatem deprehendebatur, Pontifex, qui Episcopum in Lusitaniam miserat, vt prius ibi futurum Concilium indiceret, dein verò Nuntij munere fungeretur, hoc ipsum munus reuocaret, illum ratus hoc solo nomine Regi suspectum. Iam verò quòd hæc vna ratio legationem Visæi minimè gratam Carolo reddiderit, Carolus ipse disertè Nuntio patefecit, conquestus, velle Pontificem à se amicorum animos abalienare. Proinde Visæus Romanam confestim à legatione reuocatus.

* 2. Iunij
 1542.

Sed ad ea quæ à Paulo gesta sunt, redeamus. Auxerat ipse per eos dies Purpuratorum Collegium viris idoneis promouendo Concilio; inter Vaticani Patres cooptato Christophoro Madratio, Tridenti Præsule ac Domino, quòd & auctoritas & studium adderetur Concilio; ac duobus Theologiæ laude conspicuis, Badio videlicet & Cortesio, & insuper Morono, doctrinæ varietate prædito, eorumque negotiorum experientissimo; Marcello etiam Crescentio, insigni Iurisperito, vt eiusdem celebres Decisiones testantur; alijs etiam, singulari prudentiâ in rebus politicis. Et sane memoriâ dignum videtur id quod Pontificem retraxerit, ne quemquam tunc euexerit ex Nationibus exteris, & ex Nuntijs apud geminos Principes. Rex Galliæ pronuntiauerat, Purpuratos ex suis nequiquam sibi acceptos fore, nisi eorum numerus Cæsareos æquaret; contrà verò Cæsar, nisi suorum numerus Regios superasset. Hinc vnica ratio, ne alter offenderetur fuit, neutri quemquam indulgere. Cùm igitur per eas Aulas noui Purpurati suæ Nationis prodire non possent, satius habitum est, ne vllius generis Purpurati noui per easdem conspicerentur, atque idcirco Nuntij tunc exclusi. A causis adeò remotis pendent sapè, vel in sapientissimâ Principum gubernatione, Ministrorum fortuna & amplissima præmia. E selectis ad Purpuram, Morono præcipuè cum duobus alijs Purpuratis legatio Concilij demandata, quasi inter collegas principis; illorum alter fuit Parisius, legum notitiâ commendatus, alter Polus, in Theologia nauiter versatus, & morum sanctitate, splendore sanguinis, & exilij atque ærumnarum gloriâ, quas pro Romana Sede tuenda tolerabat, cunctis venerabilis.

De his Legatis tam probè doctum se gerit Suauis, vt eorum Ro-

* Literæ
 Farnesijs ad
 Poggium
 4. Iunij
 1542.

ma profectioem assignet 26. Augusti, qui tamen ne designati quidem fuerant ante diem 16. Octobris, vt in actis Senatus habetur. 1542.

8 Statuit iterum Paulus, quod in altera Concilij promulgatione sex ante annos decreuerat: Si nimirum Sedes vacasset, Pontificis electio penes Purpuratos foret, quò schismatis periculis iretur obuiam; quæ forsitan creasset seu lis inter ipsos Concilij Patres, vbi res decisa non esset; seu numerositas, tenuisque electorum notitia, si Patribus electionem addixisset. Idcirco etiam adiecit decreto: Tametsi Pontifex alibi quam Romæ moreretur, prout dubitandum erat ex animo Pontificis adeundi Concilij, electio tamen Romæ haberetur, quippe in Vrbe ab exterorum violentia supra ceteras tuta.

a In Congregatione Consistoriali, vlt. Octobris 1542. vt in Actis Consistor.

b 29. Maij 1536. vt in Actis Consistor.

Mandata extant in Archivo Vaticano.

In mandatis habuere Legati, statim ac peruenissent, aduentus sui rationem Principibus reddere, eosque adhortari, vt suarum ditionum Præsules ad Synodum mitterent: Præfigere Templi maximi valuis schedam, quâ vniuersæ Synodus indiceretur iis omnibus qui vel ex iure scripto, vel ex legitima consuetudine illi adesse deberent: Ante inchoatum Concilium nullam cum hæreticis disceptationem admitterent, sed moderatè cum illis agerent; nec tam aufterè, vt implacabilis indignationis metus ipsis infligeretur; nec tam leniter, vt iidem confidentiam sibi arrogarent remissæ fœcordiæ: Non prius aperiendum Concilium, quam eò conuenissent frequentes Patres ex quatuor præcipuis Orbis Christiani regionibus, Italia, Germania, Gallia, Hispania: tum verò Pontifice præmonito, eiusque consensu expectato, inchoandum. Omnino ita sollicitè se gererent, vt mora numquam ipsorum procrastinationi tribui posset, sed Præsulum infrequentia.

C A P V T II.

Pontificis cum Cæsare congressus Buxeti; & belli continuatio.

1 **A**D irritum cecidit Legatorum labor de pacificatione inter Gallum ac Cæsarem, vt in æstu iracundiæ solet contingere, prius quam vel in opus defluat, vel lassitudine languat. Præcipue verò Visæus non æquis auribus auditus à Carolo, non modo ex indicta causa, sed, vt Cæsar tunc Nuntio patefecit, ex alieno Caroli animo, ab eo quod per Legatum agebatur, & à Principe qui eum legauerat. Par enim in vtrumque Pontificis beneuolentia, videbatur Cæsari in alterum propensio, causæ spectatæ æquitate, quam à se stare putabat. Et tamen Granuellano Pontifex

Pars I.

H h h

difer-

ria
Trid.